

K NEDOŽITÝM SEDMDESÁTINÁM. DCC. PhDr. LUDMILY KOLÁŘÍKOVÉ

Zvláštní kvality psychologického času - jeho neopakovatelnost, nezvratnost a trvání všeho, co má ryzí lidskou hodnotu - si uvědomujeme zejména při vzpomínce na osobnost, která svými kvalitami překračovala běžná měřítká.

Mezi takové výjimečné osobnosti patřila místopředsyně brněnské pobočky Československé psychologické společnosti, vědecká pracovnice a učitelka katedry psychologie filosofické fakulty UJEP v Erně a zakladatelka psychologického ústavu na Palackého universitě v Olomouci doc.PhDr.Ludmila Koláříková, jejíž nedožití sedmdesátiny si připomínáme 17.12.1979.

Její výročí nelze opomenout z mnoha důvodů, z nichž nejdůležitější samy o sobě svědčí o jejím významu. Především je to skutečnost, že doc.PhDr. Ludmila Koláříková patří dnes již jako svébytná postava k zakladatelské generaci moderní československé psychologie. Dále jí nelze pominout pro její práci vědeckou a pedagogickou. A konečně v neposlední míře pro její jedinečnou a vzácnou osobnost.

Narodila se v Drysicích u Vyskova jako nejmladší ze šesti dětí v chudé rodině. Záhy ztratila otce a v nelehkých podmínkách studovala na vyškovském gymnasiu. Po maturitě v r. 1929 vystudovala v roce 1935 na filosofické fakultě v Brně filosofii, latinu a řečtinu a v roce 1939 dosáhla doktorátu filosofie. Klasická filologie v ní vytrýbila pozdější charakteristické znaky jejího vědeckého myšlení, a to snahu o pojmovou jasnost, přesnost a věcnost, schopnost myslet v celostních souvislostech, neulpět na analýze, ale dospívat k syntetickému pojetí. Vyznačovala se schopností vcítit se do osobnosti a života jiných lidí, kterou bylo

prolnuto její působení jako učitelky. Brněnský psychologický ústav, který od počátku dvacátých let vedl prof. M. Rostohar a na němž pracovali později Chmelař, Kratina, Konečný a další psychologové, byl také jejím prvním vědeckým pracovištěm. Od r. 1935 do r. 1945 působila jako středoškolská profesorka na brněnských gymnasiích a pokračovala ve své vědecké a odborné psychologické činnosti jako psycholog ve Studentské poradně a v Ústavu lidské práce. Po osvobození se stala asistentkou katedry psychologie filosofické fakulty v Brně. Zde se v roce 1946 habilitovala prací "Aristotelova psychologie ve světle psychologie moderní". Učila kromě toho na Vysoké škole sociální a od r. 1946/47 působila na filosofické a pedagogické fakultě obnovené Palackého university v Olomouci, kde založila psychologický ústav. Její pedagogická aktivita byla svým rozsahem i záběrem obdivuhodná: přednášela úvod do psychologie, dějiny psychologie, dětskou a pedagogickou psychologii, psychologii osobnosti, ale také některé pomocné obory. Posluchače dovedla svým zaujetím pro látku strhnout nejen ke studiu, ale vyvolávala u nich svými osobnostními vlastnostmi a postoji přímo potřebu hlubokého poznání, sebepoznání a sebevýchovy, pro mnohé se pak stávala chápající rádkyní a přítelkyní. Složitě a nesnadně období padesátých let se negativně promítlo i do života a práce doc. PhDr. Ludmily Kolářkové. I když byla později /1966/ plně rehabilitována, nemohla pro svůj zhoršující se zdravotní stav již plně využít otevírajících se možností. Její dlouhá choroba přešla v závěru roku 1967 do finále, které ukončila smrt dne 22.4.1968.

Vědecký vývoj doc. PhDr. Ludmily Kolářkové se vyznačoval relativní samostatností, takže ji nelze zjednodušeně zařadit do žádného z tehdejších směrů. Již v průběhu vysokoskolských studií vznikly její práce z vývojové a dětské psychologie, které spolu s pracemi o Aristotelově psy-

chologii a pozdějšími pracemi z oblasti psychologie osobnosti tvoří jádro jejího díla. Její první práce jsou věnovány vývoji zrakové představy z názoru /1934, 1939/, prosťování a časovým pojmům a soudům u dětí, dětské představivosti /1936, 1937/ a problémům dětské řeči a inteligence /1941, 1942, 1943/. Její vzdělání v klasické filologii ji přímo disponovalo k přehodnocení Aristotelovy psychologie a s ní souvisejících pozdějších i novodobých tendencí v psychologii /práce z let 1944, 1946, 1947 a 1949/. Její živý zájem o výchovu se odrazil v pracích z oblasti pedagogické psychologie, zejména předškolního věku /1946 a opakovaně/. V poválečném období přechází stále soustavněji k problémům psychologie osobnosti, počínajíc příspěvky k teorii vrstev /1949/, přes práci o dialektice charakteru /1957/, studii o struktuře osobnosti posluchače filosofické fakulty /1957/, o struktuře osobnosti /1962/, o pojetí osobnosti v psychologii /1962, 1967/, až po otázky utváření osobnosti v dětství a mládí /1967/. Na sklonku svého života věnovala jako jedna z prvních pozornost psychologii stárnutí a stáří. Z jejího pera vzešly též studie o významných osobnostech československé psychologie a pedagogiky /studie o Janu Uhrovi /1945/, Vilému Chmelařovi /1954/, Mihajlu Rostoharovi /1967/ a o rozvoji psychologie v poválečném období. Až do konce svého života sledovala a recensovala odborné práce na stránkách "Psychologie", později "Československé psychologie" a jinde. Podílela se na překladu Meiliho-Rohracherovy "Učebnice experimentální psychologie" /1967/ a Kerlingových "Základů výzkumu chování" /1972/.

Celý život doc. PhDr. Ludmily Kolářkové byl proniknut neutuchající láskou k lidem, hlubokým zájmem o člověka a jeho poznání, snahou pochopit jej a pomáhat mu nezištně, kde se jen dalo. Vyznačovala se nejen ušlechtilostí, nesmírnou obětavostí, ale na ženu neobvyklou houževnatostí, s níž překonávala svůj nelehký životní úděl. Pro ty, kdo měli příle-

Žitost se s ní hlouběji seznámit, představuje doc.PhDr.Ludmila Kolářiková pozoruhodnou lidskou bytost a zůstává v jejích myslích stále živým svědectvím toho, jak výjimečné kvality a síly v sobě může tajit lidská osobnost.

Karel Plocek